

Komisionář.

I. Pojem a význam. Kupec, jehož povoláním jest sprostředkovati výměnu statků mezi konsumenty a producenty, potřebuje, jakmile se jeho živnost rozšíří, rozličných prostředníkův. Tito mohou býti zřízení kupcovými (obchodní příručí), aneb mohou býti více méně samostatnými obchodníky, nejsouce v přímém služebném poměru vůči kupci, jemuž jako sprostředkovatelé služby konají. Do této druhé třídy spadají jednatelé, dohodci a komisionáři. O těchto praví obch. z. ve čl. 360: »Komisionářem jest ten, jenž po živnostensku ve vlastním jméně, však na cizí účet obchody uzavírá.« Osoba, ku jejímuž příkazu a na jejíž účet komisionář obchody uzavírá, zove se komitentem. Komisionářství jest pomocnou živností obchodní, jež nejen mezi obchodníky navzájem, ale i mezi obchodníky a neobchodníky obchody zprostředkuje.

Komisionář má dvojí postavení. Kdežto v poměru ku komitentovi má postavení zmocněnce, jeví se vůči osobě třetí, se kterou obchody uzavírá, i vůči obecenstvu jako samostatný obchodník. Tím liší se od obchodních plnomocníků a jednatelů (agentů), kteří jednájí jménem svého mandanta. Komisionář jest dle čl. 272. č. 3. a čl. 4. obch. z. kupcem ve smyslu obchodního zákonníka a má tudíž všechny jeho povinnosti i práva.

Komisionář jest tedy jako obchodník, jenž pouze na svůj účet obchody uzavírá, povinen firmu svoji dáti protokolovati, řádné knihy vésti atd.

Obchod komisionářský provozují nejen jednotlivci, ale i společnosti, zejména banky, jež se zvláště koupí a prodejem bursovních efektů na cizí účet zabývají. Komisionář vyvíjí největší činnost při sprostředkování obchodů mezi místy vnitrozemskými a obchodními místy zámořskými. Činnost jeho, jakožto pomocného orgánu obchodního, jest zejména důležitou, vládne-li náležitým kapitálem, jelikož pak snadno může prodávajícím na zboží, jež od nich do komisionářského prodeje přijímá, zálohu dáti. To děje se pravidelně při t. zv. obchodu konsignačním, jenž v tom záleží, že jeden obchodník (konsignant) druhému (konsignatáři) zboží na místa k odbytu jeho více způsobilá, většinou místa zámořská, zasílá (konsignuje).

Tím však není ještě činnost komisionářova vyčerpána. Můžeť se komisionářství vztahovati i na směnečný obchod, tak zvláště na vydávání směnek ve vlastním jméně, ale na cizí účet (komisionářské směnky), na obstarávání dopravy (doprava komisionářská, zasýlatelství), na bursovní obchody (koupě a prodej efektů), na uzavírání smluv pojišťovacích a t. d.

Zvláštního útvaru nabylo komisionářství v Rakousku a v Německu v obchodě knihkupeckém. (Viz čl. Knihkupectví.)

II. Nejdůležitější útvary komisionářství jest komisionářská koupě a prodej, záležející v tom, že komisionář k rozkazu svého komitenta zboží buď kupuje nebo prodává.

Komisionář sám nabývá ku věcem koupeným vlastnictví, které pak převádí na komitenta (stačí constitutum possessorium); při komisionářském prodeji rovněž došlé peníze nepřicházejí bezprostředně ve vlastnictví komitentovo (roz. ze dne 12. pros. 1888 časop. »Ger.-H.« č. 33 z r. 1889). Komitentovi přísluší tedy proti komisionáři jen osobní nárok na vydání zboží určitého množství a jakosti příkazu odpovídajícího, nikoliv však na vydání právě onoho zboží, jež komisionář koupil (roz. něm. říšs. vrch. obch. soudu ze dne 27. listop. 1875). Při komisionářském prodeji nenabývá komisionář

držby ku věcem jemu svěřeným a jeví se tudíž jen jako schovatel jich (roz. nej. s. dv. ze dne 31. srpna 1880 sb. »Gl. U.« č. 8780). Pohledávky z obchodu, jež komisionář uzavřel, mohou pouze tímto ku platnosti přivedeny býti. Komitentovi přísluší toto právo jen tenkrát, když jemu pohledávky ty výslovně postoupeny byly.

Nicméně pohledávky z obchodů komisionářských náležejí materiálně vlastně komitentovi. V tom smyslu ustanovuje též čl. 368. odst. 2. obch. z., že pohledávky komisionáře pokládají se v poměru mezi komitentem s jedné a komisionářem aneb věřiteli jeho s druhé strany za pohledávky komitentovy, což platí i tehdy, když komisionář převzal ručení del credere (čl. 370 obch. z.). Toto ustanovení má zvláštní důležitost, když na komisionáře vyhlášen byl konkurs, neboť jinak náležely by takové pohledávky do konkursní podstaty. Dle čl. 368 odst. 2. obch. z. musí konkursní podstata pohledávky tyto komitentovi postoupiti. (§ 26 a § 27 konk. ř.). Ovšem omezuje se čl. 368 obch. z. toliko na případ konkursu. Vydobyl-li tedy věřitel komisionářův exekuci na př. zástavní právo na pohledávku z komisionářského obchodu, může komitent dle čl. 368 odst. 2. obch. z. podati na něho žalobu excisní (dv. dekr. ze dne 29. května 1845 č. 889). Konečně plyne z právního poměru komisionáře k osobám třetím, že, žádá-li příkazovatel výslovně, by obchod v jeho vlastním jméně byl učiněn, není to obchod komisionářský, nýbrž obyčejný příkaz (čl. 360 posl. odst. obch. z.).

III. Povinnosti komisionáře.

1. Komisionář má hájiti zájmy komitenta svého co pečlivý kupec, řídě se daným jemu příkazem. Tento příkaz musí zníti, jak již z definice komisionářství vyplývá, na uzavření obchodu. Při posuzování komisionářského obchodu jest ku příkazu tomu a k osobě komitentově zřetel míti, jelikož by jinak dle čl. 273 obch. z. každý komisionářem podniknutý obchod byl obchodem ve smyslu obchodního zákona, a slovo »obchod« (»Handelsgeschäft«) ve čl. 360 obch. z. bylo by zde zbytečným. Není-li komitent obchodníkem, lze jen tenkrát o komisionářském obchodu mluvit, zní-li příkaz jeho na uzavření objektivního obchodu ve smyslu čl. 271 obch. z.

Příkaz komitentův může býti buď přesný, ve kterémžto případě pak komisionář přesně jím vázán jest, neb může výkon jeho ponechán býti úplně uvážení komisionářovu, nebo konečně, — a to se stává nejčastěji — se sice komisionáři způsob provedení naznačí, při tom se jemu však jistá volnost ponechá. V obou posledních případech jest komisionář povinen zachovati péči řádného obchodníka a dbáti zájmu komitentova. Počínal-li si komisionář předepsaným způsobem, povinností svých šetře, jest na komitentu, aby takto učiněný obchod za obchod na svůj účet učiněný uznal. Nezachoval-li se komisionář dle příkazu, ručí za škodu z toho vzešlou a komitent není povinen pokládati obchod ten za uzavřený na svůj účet (čl. 362 obch. z.). Jesliže však komisionář prodal zboží pod cenou jemu ustanovenou (limito), musí komitent prodej tento schváliti, když buď komisionář rozdíl v ceně nahradí, anebo dokáže, že prodej za limitovanou cenu byl nemožným a že prodejem tím komitenta škody uchránil (čl. 363 obch. z.). Jestliže pak komisionář zboží nad cenu jemu ustanovenou koupil, může komitent koupiti zamítnouti, avšak musí to učiniti bezodkladně (obratem pošty) na dané návěští, jinak by se mlčení jeho pokládalo za schválení

(čl. 364 odst. 2. obch. z.). Ovšem nemůže komitent odepřítí schválení, když se komisionář zároveň s návštěvím nabízí, že nahradí diferencii limitované ceny (čl. 364 obch. z.). (To učiní ovšem tenkrát, je-li difference menší nežli provise).

Dojde-li návštěví o koupi komitenta v jeho nepřítomnosti, stačí, když tento odepře schválení ihned po svém návratu (roz. ze dne 13. května 1869 sb. »A. a Cl.« č. 231). Stanovení limita má vlastně jen ten účel, že komisionář nesmí od něho ke škodě komitenta se odchýliti. Jinak ale jest jeho povinností, jde-li o prospěch komitentův, od limitované ceny upustiti, jelikož má hájiti zájmy komitenta svého jako pečlivý kupec. Prospěch ale, jenž z tohoto odchýlení se od limitované ceny vzejde, připadne vždy komitentu a nikdy komisionáři (čl. 372 obch. z.).

2. Komisionář je povinen komitentu svému okamžitě o uzavření obchodu z právu dáti a potřebná sdělení učiniti. (§ 361 obch. z.)

3. Komisionář jest povinen komitentu svému řádně účty klásti, a co jemu z obchodu učiněného patří, řádně odvésti. (§ 361 obch. z.)

4. Je-li zboží komisionáři zaslané při dodávce ztelně poškozeno, aneb má-li jiné nedostatky, musí komisionář komitentu ihned o tom zprávu dáti, veškerá práva proti dopravovateli nebo lodníku chrániti (§ 408 obch. z.), o důkaz stavu zboží se postarati, je po případě dáti odbornými znalci prohlédnouti a v případě, že by zkáza zboží hrozila a bylo nebezpečí z prodlení dle čl. 343 obch. z., je ihned zpeněžití. Z opominutí povinností zde vytčených je komisionář práv (čl. 365 obch. z., srov. § 48 úvoz. z. k obch. z.).

5. Nastaly-li na zboží změny, jež by klesnutí ceny jeho v zápětí mítí mohly, jest komisionář povinen ihned dalších pokynů od komitenta v tom směru si opatřiti. Je-li nebezpečí v průtahu nebo nedojdou-li vyžádané pokyny v čas, může komisionář zboží to se zřetelem k ustanovením čl. 343 obch. z. prodati (čl. 366 obch. z.).

Slovem »změny« (»Veränderungen«) jest, jak z protokolů o poradách o obch. zákoníku zřejmo, rozuměti pouze změny na zboží samém nastalé a nikoliv změny v hodnotě následkem konjunktur. Právo zboží prodati přísluší komisionáři ve všech případech, kdy komitent, ač dle povahy věci k tomu byl povinen, opomine zbožím náležitě disponovati (čl. 366 odst. 2 obch. z.).

6. Komisionář jest ze škody nebo zkázy zboží jen potud práv, pokud se toto v jeho uschování nalézá, ač, nedokáže-li, že škoda nebo zkáza zboží toho povstala za okolností, za jichž by ji nejbedlivější péčí řádného kupce nebylo lze odvrátiti (čl. 367 obch. z.). Břemeno zodpovědnosti komisionářovy jest tedy větším než zodpovědnost schovatele dle o. o. z. (§ 964 o. o. z.). Za uschování zboží může komisionář dle zvyklosti žádati odměnu.

Pojištění zboží náleží k užitečným výdajům, jež jest komisionáři nahraditi; ale komisionář není povinen zboží pojistiti, leč že by mu to bylo přikázáno (čl. 367 2. odst.) Pojistil-li však komisionář zboží bez příkazu, řídí se nároky jeho vůči komitentu dle zásad o jednatelství bez příkazu, při čemž jest vzíti zřetel na obchodní zvyklosti. Tyto totiž z pravidla dopouštějí pojištění bez příkazu komitentova. Roz. ze dne 30. května 1866 sb. »A. a Cl.« č. 83 bylo vysloveno, že komitent z pojištění, které ko-

misionář ve vlastním jméně předsevzal, oproti pojišťovateli bezprostředně žádný nárok ku platnosti přivést nemůže.

7. Bez přivolení komitentova není komisionář oprávněn prodávati zboží na úvěr, anebo dávatí zálohy na koupené zboží, které se mu dodati má (čl. 369 obch. z.). Výjimka platí pouze tehdy, když obyčej místa, kde obchod byl uzavřen (nikoli obyčej místa závodu komisionářova) úvěření ceny trhové s sebou přináší (čl. 369 obch. z.).

Prodal-li komisionář bezprávně zboží na úvěr, jest povinen komitentu, jenž k tomu nesvolil, kupní cenu zaplatiti. Dokáže-li však, že cena při prodeji za hotové menší by byla, jest povinen jen tuto na menší cenu nahraditi, po případě, kdyby tato menší cena limitovanou cenu nedosahovala, zaplatiti rozdíl dle čl. 363 obch. z. (čl. 369 obch. z.).

Komisionář ručí za splnění závazku se strany osoby třetí (kontrahenta) jen tehdá, když závazek tento t. zv. ručení del credere na se vzal, aneb když to obyčej v místě závodu jeho sebou přináší (čl. 370 obch. z.), aneb když úvěr o své újmě poskytl. Převzetí ručení del credere může se státi též mlčky, na př., když si vymění komisionář vyšší provisi del credere. Tu jest komisionář komitentu tak zavázán, jako jemu onen třetí kontrahent (čl. 370 obch. z.).

Prodává-li komisionář na úvěr, nemaje k tomu práva, jest osobně zavázán zapraviti bezodkladně tržní cenu (čl. 369 obch. z.). Ovšem že komisionář je zavázán komitentu svému jen potud, pokud plnění ze smlouvy té vůbec žádati lze, a proti komitentovi přísluší jemu tytéž námítky, jež z právních důvodů i třetí osobě by příslušely, jako ku př.: vadnost zboží a pod. (Viz čl. Delcredere.)

8. Koupí-li komisionář pro komitenta směnku, není povinen ji indosovati, nýbrž třetí kontrahent ji může přímo na komitenta indosovati, aneb je-li na směnce blanco-indosament, může komisionář tuto prostým odevzdáním (tradicí) do komitentova vlastnictví převésti. V obou případech zůstane komisionář prost směnečného závazku. Indosuje-li však komisionář sám směnku, musí tak učiniti beze vší výhrady (čl. 373 obch. z.). Indosací směnky neběře komisionář na se ručení delcredere, nýbrž toliko pořadem směnečného postihu (regresu) ku zaplacení může býti donucen.

IV. Práva komisionářova.

1. Komisionář má jako mandatář právo žádati na komitentu svém náhradu nákladu potřebného a užitečného (čl. 371 obch. z.). Nákladem takovým obyčejně jest:

- a) dopravné;
- b) skladné, jež komisionář za užití vlastních nebo cizích místností účtuje;
- c) rozličné výlohy při skládání, povozy atd., jakož i mzda dělníků a zřízenců komisionářových;
- d) dohodné (kurtáž, sensarie);
- e) praemie pojišťovací;
- f) cla a pod. veřejné dávky.

2. Komisionář má nárok na náležitou odměnu (provisi), a to nikoliv z uzavřených, nýbrž pouze z realizovaných obchodův (čl. 371 odst. 2. obch. z.). Tak zv. provisi za vydání zboží (Auslieferungsprovision) při nevyřízení příkazu může žádati jen tehdy, když prodej komisionářský bez viny komisionářovy (na př. pro odvolání limita) nemohl se uskutečniti

a když mimo to provise ta byla smluvena, anebo jest v místě závodu komisionářova obyčejem. Provise tato obnáší z pravidla polovici provise řádné. Jelikož pak komisionář je obchodníkem, má právo účtovat sobě úroky (6⁰/₀), ovšem jen potud, pokud obchodník k tomu vůbec jest oprávněn (čl. 290—293 obch. z.).

3. Komisionáři přísluší zákonné právo zástavní ku zboží komisionářskému, které v držení má, nebo kterým skripturou (listy skladními, nákladacími, konosementy) disponovati může a to za náklad, provisi, zálohy, půjčky na zboží dané, a vůbec za všechny pohledávky komisionářské z běžného účtu komisionářského (čl. 374, 375 obch. z.) a sice s předností před pohledávkami věřitelů komitentových (čl. 374 obch. z.). Prodej zástavy státi se může jen soudně dle čl. 310 obch. z. (čl. 375 obch. z.). Tu nelze užiti obdobně čl. 366 obch. z., jenž jedná o dobrovolném mimosoudním prodeji. Jest pak tu rozeznávati, zda zboží, jež komisionář má v detenci, jest vlastnictvím jeho, či vlastnictvím komitenta. V tomto případě přísluší komisionáři právo zástavní k věcem těmto dle čl. 374 obch. z. V případě prvém, jelikož právo zástavní ku vlastní věci nelze si mysliti, má komisionář právo dle čl. 375 obch. z. (právo retenční), může se totiž dle čl. 310 obch. z. ze zboží toho uspokojiti. Přijal-li komisionář peníze nebo hodnoty peněžní na účet komitentův, může své nároky kompensací vzájemných pohledávek k platnosti přivesti. Nejsou-li pohledávky jeho z obchodu vzniklé zaplacený, může komisionář až do jich zapravení postoupení nároků na komitenta odepřítí.

Slovem »komisionářské zboží« rozumíme ono zboží, jež následkem komisionářského poměru do rukou komisionářových se dostalo, tedy i zboží komitentem komisionáři pouze za účelem uschování svěřené.

Komisionář vykoná svoje právo ve smyslu čl. 375 obch. z., dle kterého se může učiniti ze zboží komisionářského zaplaceným dle čl. 310 obch. z. tím způsobem, že předloží potřebné průvody (ověřený výtah z běžného účtu dostačí dle roz. ze dne 11. listopadu 1873 sb. »A. a Cl.« č. 465) svému příslušnému soudu obchodnímu, který, aniž by odpůrce vyslechl, při jediném stání a z pravidla bez odhadu nařídí prodej komisionářského zboží neb části jeho (čl. 310 obch. z. a § 47 úv. z. k obch. z.). Z tohoto prodeje ovšem komisionáři provise nepřísluší (roz. ze dne 19. prosince 1866 sb. »A. a Cl.« č. 106). Prodá-li komisionář zboží svémocně a způsobem protizákonným, není komitent povinen uznati, že prodej stal se na jeho účet, a může vydání zboží žádati (roz. ze dne 9. prosince 1875 sb. »A. a Cl.« č. 644). Dle četných roz. nejv. soud. dvoru na př. ze dne 10. prosince 1874 (sb. »A. a Cl.« č. 534) a ze dne 14. února 1878 (»A. a Cl.« č. 755) jest za to míti, že komisionář se nároků svých proti komitentovi vzdal, když předpisů čl. 310. obch. z. nešetřil. Úvěrní ústavy mající své stanovy, které jim ještě rozsáhlejší práva než jak v min. nař. ze dne 28. října 1865 č. 110 ř. z. stanoveny, propůjčují, nejsou na ustanovení čl. 310 a 311 obch. z. vázány, nýbrž mohou jednati dle svých stanov (roz. ze dne 6. května 1879 sb. »A. a Cl.« č. 839).

Právo retenční dle čl. 375 obch. z. přísluší komisionáři též proti konkursním věřitelům komitentovým, ve kterémžto případě správa podstaty konkursní o všech krocích zpravena býti musí, o kterých by dle obch. z. dlužníka zpraviti bylo. Přebytek z prodeje jest povinen komisionář

podstatě odvésti; je-li tu schodek, může jej na podstatě žádati. (§ 45 úv. z. k obch. z. čl. 40 konk. ř.)

V. Vstoupení komisionáře v právo a závazek komitentův. (čl. 376 a 377 obch. z.)

Komisionář má především hájiti zájmy komitenta svého. Zdá se tedy, že je zde jakási kolise, když na místě aby s osobou třetí smlouvu uzavřel, sám jako kupec nebo prodavač v obchod vstupuje. Obchodní zákon to však připouští z toho důvodu, že komisionář z pravidla velkými zásobami zboží vládne, takže může snadně komisionářskou koupi provést, a ponevadž komitentů jen na tom záleží, by příkaz jeho řádně byl proveden, a lhostejným mu zůstává, jakým způsobem se tak stane.

Obch. zákon dovolující vstoupení komisionáře v právo i závazek předpokládá:

a) že jde o komisionářský prodej nebo koupi zboží, směnek nebo cenných papírů majících tržní nebo bursovní cenu, což z pravidla dle místa komisionářského závodu posuzovati jest;

b) že komitent výslovně to nezapověděl.

Nicméně může však právo toto býti vyloučeno, když by mělo škodu nebo újmu komitentovu v zápětí.

Dle nejnovější theorie jest vstupující komisionář skutečně kupcem, resp. prodavačem a platí pro dotyčný poměr všechny předpisy o prodeji a koupi (zejména čl. 354 obch. z. a násl.). Komisionář jest však ze všech jednání před vstoupením předsevzatých, jakož i ze vstoupení samého práv.

Komisionář má tedy především zájem komitenta svého hájiti a musí po případě se svými zájmy ustoupiti. Dle panující praxe něm říš. soudu přísluší komisionářovi jakožto samokontrahentu, je-li komitent v prodlení, právo zboží komisionářské prodati bez povolení soudu dle čl. 343 a 354 obch. z.

Prohlášení komisionářovo, že vstoupí v práva a závazky, nebo, že s třetí osobou smlouvu uzavřít chce, jest neodvolatelným. Komisionář co samokontrahentu přísluší prokázati, že cena tržní a bursovní, kterou zboží v čase provedení příkazu neb učiněného o tom oznámení mělo, byla dodržena. Komisionář má i v tomto případě nárok na provisi, jakož i na náhradu výloh, které s obchodem komisionářským obyčejně jsou spojeny. Smlouva del credere vstoupení komisionáře co samokontrahenta nevyklučuje; vstoupil-li však tento co samokontrahent, nemůže žádati provisi del credere. I když limito stanoveno bylo, může komisionář jako samokontrahent vstoupiti, nesmí však limita ke škodě komitentově využítkovati. Komitent může komisionáře, když tento ve zprávě o provedení obchodu ihned osobu jinou jakožto kupce nebo kontrahenta nejmenoval (což učiniti komisionář povinen není) sama za kupce nebo prodavače považovati. Chce-li komitent přimouti třetího kontrahenta, později oznámeného, může tak učiniti a může žádati cenu skutečně ujednanou. Jest třeba uvést, že se při zamlčení jména třetí osoby kontrahující komisionář ihned za vstoupivšího nepokládá, nýbrž teprve až komitent se naň z té příčiny obrátí. Neučiní-li tak komitent, jest dříve se přesvědčiti, zda komisionář sám kontrahoval, nebo se třetí osobou obchod uzavřel. Odvolal-li komitent příkaz a dojde-li odvolání to komisionáře dříve než oznámení o provedení příkazu odesláno bylo, nemůže již komisionář práva, vstoupiti jako samokontrahent, užiti.

Ustanovení tato mají dle čl. 378 obch. z. i tehdá platnost, když kupec, jenž není komisionářem z povolání, v jednotlivém případě obchod ve vlastním jméně, však na cizí účet uzavře.

Komory advokátní viz čl. Advokáti.

Komory lékařské viz čl. Lékaři.

Komory notářské viz čl. Notáři.

Komory obchodní a živnostenské.

I. Pojem a vývoj.

Obchodní a živnostenské komory jsou zvláštní ze zástupců obchodu a živností se skládající organové, kteří k ochraně a zastoupení společných zájmů obchodu a živnosti počítaje v to i hornictví zřízení jsou. Ony jsou k tomu určeny, aby přijímaly a projednávaly přání a návrhy týkající se všelikých poměrů obchodních a živnostenských, a dále, aby své náhledy a dobrá zdání směřující k zachování a podporování snah živnostenských a obchodních úřadům podávaly. Snaha po společném zájmovém zastoupení dá se stopovati až do středověku zvláště u těch národů, u kterých příznivá poloha zeměpisná vývoj obchodu podporovala. Prvními ústavy takového druhu byly »Consoli del mare« (1421—81) ve Florencii a podobný ústav v Marseilu (1650). Příznivou půdu našlo zřízení takovýchto ústavů ve Francii, kde po příkladu obchodní komory v Marseilu během 18. století ve všech větších obchodních městech komory obchodní zřízeny byly. Za revoluce (1791) byly všechny obchodní komory zrušeny, avšak roku 1803 Napoleonem I. opět v život uvedeny. Z Francie rozšířila se tato instituce pozvolna do většiny vzdělaných států, kdež došla záhy jednotného upravení zákonného.

V Rakousku učiněn byl v tom ohledu pokus zřízením obchodní a živnostenské komory ve Vídni na základě min. výn. ze dne 15. prosince 1848 č. 27 ř. z.; zákonem ze dne 26. března 1850 č. 122 ř. z. nařízeno bylo již však zřízení obchodních a živnostenských komor v určitých místech a okresích. Konečné pak upravení systému obchodních komor stalo se zákonem ze dne 29. června 1868 č. 85 ř. z. Dle tohoto zákona mají se v Rakousku zříditi obchodní a živnostenské komory v těchto místech:

1. ve Vídni pro Dolní Rakousy, 2. v Linci pro Horní Rakousy,
3. v Solnohradě pro Solnohrad, 4. ve Štýrském Hradci a 5. v Lubně pro Štýrsko, 6. v Celovci pro Korutany, 7. v Lublani pro Krajinu, 8. v Gorici pro Gorici a Hradišku, 9. v Rovignu pro Istrii, 10. v Terstu pro město a okolí, 11. v Innomostí, 12. v Bolzanu a 13. v Roveredu pro Tyroly,
14. ve Feldkirchenu pro Vorarlberk, 15. v Praze, 16. v Liberci, 17. v Chebu, 18. v Plzni, 19. v Budějovicích pro Čechy, 20. v Brně, 21. v Olomouci pro Moravu, 22. v Opavě pro Slezsko, 23. v Krakově, 24. ve Lvově, 25. v Brodech pro Halič a Vladimírsko s Krakovem, 26. v Černovicích pro Bukovinu, 27. v Zadru, 28. ve Splitu, 29. v Dubrovniku pro Dalmacii (§ 1. cit. z.).

II. Obor působnosti:

1. všeobecný. Obchodní a živnostenské komory, jakožto poradní znalecké orgány, mají jednak k vyzvání vlád o otázkách živnostenských a obchodních a jmenovitě o návrzích zákonů, které se dotýkají zájmů živnostenských neb obchodních, dále při zřizování veřejných ústavů majících za účel podporovati obchod a živnosti, jakož i při změnách organizačních